

תוכן העניינים

ז	דבר העורכת	שרה יפת
יג	רשימת קיצורים	
1	פרופ' יהודה פליקס (1922–2005)	זהר עמר יעקב חיים (ג'פרי)
5	פרופ' תקוה סימון פרימר־קנסקי (1943–2006)	טיגאי אליהו עסיס
9	פרופ' שאול זלבסקי (1928–2006)	ומיכאל אביעזר
13	פרופ' פנחס ארצי (1923–2007)	יעקב קליין

מקרא

21	בין סיפור הקמת האפוד (שופטים ח, כד–כז) לסיפור הקמת העגל (שמות לב)	חזה שלום־גיא
43	התורה בספר ירמיה: הטכניקות הפרשניות והמגמות האידאולוגיות	דלית רום־שילוני
89	'יתן להם נחלה בתוך אחיהם' (איוב מב, טו'): מה נתן איוב לבנותיו?	יוסף פליישמן
103	תקדים יהודי לדה וטה: הספר שמצא חלקיהו הכוהן בבית ה' בפירוש המיוחס לרש"י לספר דברי הימים	ערן ויזל
113	מתי נעשה הגליל 'ישראלי'?	יגאל לוין

המקרא בזיקתו למזרח הקדום

135	עלייתן ושקיעתן של שתי מעצמות אזוריות	גרשון גליל
147	יהודה בין בבל ומצרים (594–586 לפה"ס)	דנאל קאהן
161	עיצוב הדמויות ומרקם הטקסט בשירה השמית־המערבית הקדומה מאוגרית	שירלי נתן־יולורי

ספרים חיצונים

201 דבורה דימנט מקרא באספקלריה: אשת איוב ואשת טובי

תולדות הפרשנות

215 יהונתן יעקבס 'ללמוד תיבה מחברתה': רשב"ם כמפרש המקרא מתוך עצמו
 233 יוסף עופר מתי נכתב 'דייקות', ספר הדקדוק של רשב"ם?
 איילת סיידלר 'אומר לך כלל...': כלל ויישומו בפירושי ראב"ע לסמיכותן
 253 של מצוות
 יצחק ש' פנקובר נוסח התורה בכתבי יד שכתבום חכמי אשכנז הראשונים
 279 במאות העשירית-השתיים עשרה
 309 ר' יוסף חיון: פירוש לספר עובדיה – מהדורה עם מבוא
 משה צפור

ביקורת ספרים

Psalms 2: A [על: פסלם] שיטה חדשה בפרשנות ספר תהלים
 Commentary on Psalms 51–100, translated and interpreted
 by Frank-Lothar Hossfeld and Erich Zenger, English
 translation by Linda M. Maloney, edited by
 Klaus Baltzer (Hermeneia), Minneapolis:
 331 [Fortress, 2005, xxxvi + 553 pp.
 שמאי גלנדר בין דיווח לאוטופיה {על: יונינה דור, האמנם גורשו 'הנשים
 הנכריות'? שאלת ההיבדלות בימי שיבת ציון, ירושלים:
 347 הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, תשס"ו, 309 עמ'}
 יאיר הופמן 'הפקח נא את און עבדך לספר' [על: שמואל אחיטוב, הכתב
 והמכתב: אסופת כתובות מארץ-ישראל וממלכות עבר הירדן
 מימי בית ראשון (ספריית האנציקלופדיה המקראית: סדרת
 ספרים על המקרא ועולמו מיסודה של האנציקלופדיה המקראית
 בעריכת ש' אחיטוב, כא), ירושלים: מוסד ביאליק,
 355 2005 [תשס"ה], יד + 465 עמודים]

361 ספרים שהתקבלו במערכת (בעריכת ערן ויזל)
 365 רשימת המשתתפים בכרך
 vii תקצירי המאמרים באנגלית

דבר העורכת

דומה שהדיון על 'מקומו של התנ"ך בחברה הישראלית' אינו יורד מסדר היום הציבורי. מעל במות שונות חוזרת ונשמעת הקינה על 'ירידת קרנו של התנ"ך', על 'אבדן הזיקה אל התנ"ך', ועל הסכנה האורבת לדמותו המוסרית של העם בישראל מניתוק הקשר שלו אל התנ"ך. מן העבר האחר נשמעות תלונות על השימוש הבוטה שחוגים פוליטיים שונים עושים בפסוקי תנ"ך, לא כדי לשאוב מהם השראה אלא כדי לנגח בהם את מי שאינו סובר כמותם ולקדם את מטרותיהם הפוליטיות. כרקע לכל אלה משמשות העובדות בשטח: הירידה הגדולה בהיקף לימודי התנ"ך בתכנית הלימודים, הן בחינוך היסודי הן בחינוך התיכון, ירידה בביקוש למורים לתנ"ך, צמצום המחלקות להכשרת מורים לתנ"ך במכללות להכשרת מורים ובאוניברסיטאות, וירידה במספר התלמידים בחוגים לתנ"ך באוניברסיטאות.

הגדיל לעשות העורך של המוסף 'תרבות וספרות' של 'הארץ', שנוקק לנושא זה בגיליון שלאחר יום העצמאות (ט"ו באייר תשס"ז, 3.5.2007). הוא כינה את כתבתו בשם 'חמישה בועטין בתנ"ך' וכלל בכפיפה אחת חוגים רבים ושונים בציבוריות הישראלית. את 'הצעירים החילוניים', הרואים בלימוד התנ"ך מעין מטרד, חובה שיש להיפטר ממנה בדרך הקלה ביותר; את הציבור הדתי, המקדש אמנם את התנ"ך אך קושר אותו באופן בלעדי להקשר הפולחני ודוחה כליל את משמעותו ההיסטורית והספרותית; את אלה מבין הסופרים המבקשים לבטא את הרלוונטיות של התנ"ך באמצעות יצירות ספרותיות ברוח 'תנ"ך עכשיו'; מקצת חוקרי התנ"ך, ובהם אלה הרואים בו יצירה ספרותית גרדא, שיש להחיל עליה את שיטות המחקר הספרותיות המתחדשות לבקרים, ואלה מבין ההיסטוריונים והארכאולוגים המשייכים לאסכולה 'המינימליסטית', הכופרים בהיסטוריות של רוב התנ"ך ורואים בו יצירה אידאולוגית, שקרית במתכוון. את דברי הביקורת על חמשת ה'בועטין בתנ"ך' הכותב מסכם בדברי תוכחה, נבואיים כמעט: 'אנחנו שמתנו מידינו במודע את הספר שהיה יכול להיחשב באמת אבן פינה בבניית האומה הישראלית'. אכן דברים נוקבים ויורדים חדרי לב.

האומנם נדחה התנ"ך מחיינו? האומנם כולם אינם מבקשים אלא 'לבעוט בתנ"ך'? העובדות כולן נכונות: 'קריאת פסוק כצורתו' היא עתה – כמו שהייתה תמיד – נחלתם

של מעטים. העובדה שבטקס ממלכתי נקרא התנ"ך בשיבושים צורמי אוזן אינה ניתנת לערעור ומעידה על בורות ויחס של אי-כבוד. אולם מה שהניע את הכותב לדברי הקינה האלה הוא כמדומה בראש ובראשונה 'אבדן התמימות', שאיפה רומנטית לחזרה אל 'הימים הטובים ההם', שבהם היה התנ"ך אחד היסודות החזקים והמוצקים של אמונה תמימה בחוסנו המוסרי, בצדקת הדרך, ובכוחו של התנ"ך לשמש לנו, ולעולם כולו, מקור של חיים ותקווה.

אכן, התמימות אבדה, ולא רק ביחס אל התנ"ך. ואף על פי שגם היום יש מי שלומד את התנ"ך באותה רוח של תמימות נעורים נלהבת, 'עידן התמימות' אבד, וספק רב אם ישוּב. אבל האם אבדן התמימות משמעו אבדן התנ"ך? לעומת כל העובדות שהזכרתי זה עתה, ומול ההכרה שהתנ"ך הוא ספר חתום לחלקים לא מבוטלים בציבור הישראלי, ניצבות עובדות אחרות.

ההעתיינות בתנ"ך בקרב הציבור בישראל איננה פוסקת. היא פושטת צורה ולובשת צורה אך היא קיימת. חוגים לתנ"ך, הרצאות על תולדות ישראל ועל הארכאולוגיה של ארץ ישראל בתקופת התנ"ך; 'עמק התנ"ך', 'פסטיבל התנ"ך', 'סופרים כותבים תנ"ך', 'ילדים מציינים תנ"ך', 'המועצה הציבורית לעידוד אהבת התנ"ך', אמנות וספרות המוצאות את השראתן בתנ"ך – כל אלה ועוד רבים מעידים שהתנ"ך הוא אכן 'אבן פינה' של תרבותנו. דומה אפוא שמקור הבעיה אינו בציבור אלא במערכת החינוך לאגפיה, והחובה מוטלת על הציבור למחות, ולחזור ולמחות, על הירידה במעמדו של התנ"ך במערכת החינוך, ועל צמצום היקף הלימודים בתנ"ך בכל שלבי הלימוד. המרחק ההיסטורי מן התנ"ך, וההתרחקות המתמשכת – והטבעית – מלשון התנ"ך, מחייבים את המערכת למאמץ חינוכי בלתי פוסק, שיפתח לפני התלמידים את עולם התנ"ך ויחבב אותו עליהם. הגיעה העת לעשות: לטפח את לימוד התנ"ך, 'להפוך בו ולהפוך בו שהכול בו', וליצוק את תכניו, מסריו ולשונו כיסודות לבניין זהותנו הישראלית.

המחקר המדעי של התנ"ך הוא מחקר לכל דבר, וגישתו אל התנ"ך עומדת בידועין כנגד התמימות הרומנטית שעבר זמנה. אבל גם המחקר המדעי של התנ"ך הוא ביטוי למקומו של התנ"ך בחברה הישראלית, ביטוי מגוון, מעמיק ואתנטי הנבנה, נדבך על נדבך, על יסודות המחקר הפילולוגי-היסטורי. המחקר המדעי של התנ"ך, בשיטותיו המתפתחות, מבקש לרדת לחקר משמעותו של התנ"ך מתוך פרספקטיבה היסטורית הולמת ולהגיע להבנה מעמיקה ואמינה של כלל היבטיו הספרותיים וההיסטוריים בהיקפם הרחב ביותר. ה'שנתון לחקר המקרא והמזרח הקדום' הוא ביטוי נאמן לאופיו המגוון של מחקר המקרא המתקיים בישראל. בכרך יז, המובא עכשיו לפני הקורא, שבעה עשר מאמרים בחמישה מדורים. המדור 'מקרא' פותח במאמרה של חוה שלום-גיא ובו דיון משווה מפורט מאוד בין שני סיפורים, סיפור הקמת האפוד בספר שופטים וסיפור הקמת העגל בתורה. סיפור הקמת האפוד חורג מבחינות רבות מכלל סיפורי גדעון. בירור מערך האמונות והדעות

ושימושי הלשון בסיפור זה והשוואתו המפורטת לסיפור הקמת העגל מובילים את המחברת למסקנה שהסיפור בצורתו הנוכחית הוא עיבוד משנה תורתי של סיפור קדום יותר. בעוד שהסיפור הקדום תיאר את הקמת האפוד באור חיובי, העיבוד המאוחר נועד להצדיק את גורלו של בית גדעון לאחר שילוב פרשת אבימלך במחזור סיפורי גדעון ועיצב את הסיפור הקדום בזיקה לסיפור הקמת העגל. דלית רום-שילוני בוחנת את מקומו של המושג 'תורה' בנבואת ירמיהו, ואת השתקפותן של המסורות ההיסטוריות והמשפטיות שבתורה בדברי הנביא. ניתוח הטכניקות הספרותיות-הדרשניות שנקט ירמיהו, הן בשירה הן בפרוזה, מוביל למסקנות בשאלת ההיכרות של הנביא עם התורה לרבייה ובשאלת האותנטיות של הנבואות שנכללו בספר. לרברי רום-שילוני, 'אין סיבה לראות בפעילות המדרשית תופעה מאוחרת לנביא [...]'. בראשית המאה השישית לפה"ס הייתה ספרות התורה [...] מקור ספרותי חשוב ששירת את הדוברים כולם במאבקים האידאולוגיים ביהודה ובגלות. יוסף פליישמן בוחן את שאלת ה'נחלה' שנתן איוב לבנותיו – האם יש בה כדי להעיד על קיומה של 'ירושת בנות' בתקופת המקרא או שיש לפרשה באופן אחר? פליישמן בוחן את העמדות של החוקרים שקדמו לו ואת ההקשר המסוים של סיפור איוב ומגיע למסקנה שאין במעשהו של איוב משום שינוי בחוקי הירושה הנוהגים או במעמד הבנות, אלא הענקת נדוניה שנכללו בה גם מקרקעין. יגאל לויין בוחן בעין ביקורתית את התמונה העולה מן ההיסטוריוגרפיה הדויטרונומיסטית אשר לפיה היה הגליל ישראלי מראשית ההתנחלות בארץ. בשל אי-יכולתה של העדות הארכאולוגית להכריע בשאלה זו, הוא פונה לעיון מדויק בכלל העדויות שבמקרא ומגיע למסקנה ש'הגליל נעשה חלק בלתי נפרד מממלכת ישראל' רק בתקופת דוד, כתוצאה מפעילותו הצבאית והיישובית של מלך זה. ערן ויזל עוסק בתולדות מחקר המקרא ומגלה תגלית מפתיעה. אחת התזות הידועות ביותר בחקר המקרא – זיהוי הספר שמצא הכוהן הגדול חלקיהו בבית המקדש בימי המלך יאשיהו עם ספר דברים – שהציע וילהלם דה וטה בראשית המאה התשע עשרה ושעל שמו היא נקראת, הוצעה קרוב לשבע מאות שנה לפני דה וטה על ידי פרשן יהודי של ספר דברי הימים.

במדור 'המקרא בזיקתו למורח הקדום' שלושה מאמרים, שניים בתחום ההיסטוריה והשלישי בתחום הספרות. גרשון גליל בוחן את התופעה של מעצמות אזוריות באזור שבין הפרת ובין מדבר סיני ומשווה בין ממלכת דוד ושלמה מצד אחד ובין ממלכת ארם-דמשק בימי חזאל ובן הדד בנו מצד אחר. למרות ההבדלים בין שתי הממלכות האלה, קווי הדמיון ביניהן מאששים לדעתו את עובדת קיומה של ממלכת דוד ושלמה כמעצמה אזורית, כפי שהיא מתוארת במקרא. דנאל קאהן מאיר את תולדותיה של ממלכת יהודה בימיה האחרונים ובוחן את המהלכים ההפכפכים של מנהיגיה לאור המידע שיש בידנו על מאבקי הכוח והשלטון בין בבל למצרים בתקופה זו. שירלי נתן יולזרי בוחנת את דרכי העיצוב של הטקסט ושל הדמויות באפוס האוגריתי באמצעות דרכי הקריאה והעיון המקובלות בחקר הספרות המקראית. היא עומדת על הזיקה הקרובה בין הספרות האוגריתית ובין המקרא מן

ההיבט העיצובי-פואטי למרות ההבדל בסוגות הספרותיות. הניתוח המפורט מוסיף נדבך פרשני ספרותי לטקסטים האוגריתיים ומחזק את הטענה בדבר הקרבה בין שני הקורפוסים הספרותיים.

במדור 'ספרים חיצוניים' מאמר אחד, ובו בוחנת דבורה דימנט את המקרא באספקלריה של הספרים החיצוניים והתרגומים העתיקים. היא מתמקדת בדוגמה אחת: דמותה של אשת טובי בספר טוביה לעומת דמותה של אשת איוב בספר איוב, ומציעה מסקנות חשובות לדרכה של הספרות היהודית הקדומה בעיבוד המסורות המקראיות.

חמישה מאמרים נכללים במדור המוקדש לתולדות הפרשנות, ושני הראשונים דנים בעבודתו הפרשנית של רשב"ם. יהונתן יעקבס בוחן כיצד יישם רשב"ם למעשה את העיקרון הפרשני השליט בעבודתו, שיש ללמוד את משמעות המקרא מתוך עצמו. הוא מדגים את המטרות השונות שלשמן משמש הציטוט של פסוקי מקרא, ואת הדרכים שדרך פרשנית זו מתממשת בהן. יוסף עופר מקדיש את מחקרו לספר הדקדוק שחיבר רשב"ם, 'ספר דייקות'. השאלה המסוימת שהוא מציג היא אם יש ליחס את חיבורו של 'ספר דייקות' לראשית היצירה הספרותית של רשב"ם או לסופה, ובוחן אותה באמצעות השוואה בין עמדותיו ופירושיו של רשב"ם בספר זה ובין אלה שבחיבוריו הפרשניים. מסקנתו, ש'ספר דייקות' הוא יצירת נעורים של רשב"ם, קובעת כרונולוגיה חדשה להתפתחות יצירתו וחיבוריו של רשב"ם. איילת סידלר מקדישה את מחקרה לבחינת עמדתו של אברהם אבן עזרא בנושא סמיכות המצוות. היא מעמידה – זה כנגד זה – את הכלל התאורטי 'שכל מצוה ומשפט בפני עצמו עומד' מול מלאכת הפרשנות למעשה. כך היא מראה כיצד ראב"ע חוזר ומנמק את סמיכות המצוות בדרכים שונות ובשיטות פירוש שונות. עמדותיו הפולמוסיות של ראב"ע ומחויבותו האידיאולוגית להלכת חז"ל חייבו אותו לנקוט את כל הדרכים, ובכלל זה את דרך הדרש, כדי לנמק את סמיכות המצוות בתורה ומנעו ממנו להיצמד להיגדיו העקרוניים.

יצחק פנקובר בוחן במחקרו היבט נוסף בשאלת תולדות נוסח התורה: בירור דמותו של נוסח התורה בכתבי היד של שלושה מתכמי אשכנז הראשונים – רבנו גרשום מאור הגולה, ר' מנחם מיואני ור' מאיר – אף על פי שכתבי היד עצמם לא שרדו. על המצאי בכתבי יד אלה הוא לומד מהערות השוליים של מכיר בן קרשביא, הסופר של כ"י לייפציג 1, שנכללו בהן מאות הערות בענייני נוסח (שמכיר העתיק אותן ככל הנראה מכתב יד אחר). ניתוח סטטיסטי משווה של החילופים המתועדים בהערות אלה משמש בסיס למסקנות בדבר נוסח התורה שהיה בידי חכמי אשכנז הראשונים. משה ציפור מעמיד לרשות הקורא מהדורה מוערת של פירוש ר' יוסף חיון לספר עובדיה בצירוף מבוא ובו סקירה קצרה על המחבר, חיבוריו, שיטתו בפירוש וכתב היד שממנו הוכנה המהדורה. ר' יוסף חיון היה רב בליסבון שבפורטוגל במחצית השנייה של המאה החמש עשרה, ופרסום זה – מכתב היד היחיד ששרד – הוא שלב נוסף בדרך לפרסום המלא של פירושו לתרי עשר.

במדור 'ביקורת ספרים' שלושה מאמרי ביקורת מקיפים. יונתן בן דב מתאר ומנתח את הפירוש למוזמורים נא–ק בספר תהלים שחיברו פרנק-לותר הוספלד ואריך צנגר. הוא מציג במפורט את המתודולוגיה הייחודית של מחברים אלה על רקע הפירושים המקובלים לספר תהלים, ובוחר בעין ביקורתית את מעלותיה וחסרונותיה של מתודולוגיה זו. שמאי גלנדר מציג במפורט את התזות העיקריות בספרה של יונינה דור 'האמנם גורשו הנשים הנכריות?' ועומד על הדרך המורכבת והיסודית שבה המחברת מגיעה אל מסקנותיה. שלושת תחומי המחקר המשולבים בעבודה למקשה אחת מבססים את עמדתה הייחודית של דור בפירושה של פרשה זו. יאיר הופמן סוקר את ספרו של שמואל אחיטוב 'הכתב והמכתב' ומאיר את מעלותיה של מהדורה זו בהשוואה למהדורה הקודמת של הכתובות מתקופת המקרא שהוציא המחבר לאור לפני שנים מספר. הוא מנצל הזדמנות זו כדי לשבח את מפעל 'ספריית האנציקלופדיה המקראית' של מוסד ביאליק בעריכתו של אחיטוב.

זכות מיוחדת נופלת בחלקי מדי שנה, עם הופעתו של כרך חדש של ה'שנתון', להודות לכל אלה שבזכותם מפעל זה יוצא אל הפועל. את ה'קמח' אנו חייבים ל'קרן פרי לחקר המקרא' מיסודו של ס"ש פרי, ול'קרן על שם פולה ודוד בן-גוריון למדעי היהדות מיסודה של משפחת פדרמן במכון למדעי היהדות' – שתיהן באוניברסיטה העברית. ואילו על ה'תורה' אני מודה לכותבי המאמרים ולעמיתיי, הקריינים המלומדים, שעבודתם הקפדנית מסייעת לשמור על איכותו של השנתון ועל רמתו. תודה לעורכי הלשון של השנתון – גב' נילי לנדסברגר שערכה את המאמרים וגב' דבורה סינקלר שערכה את התקצירים באנגלית. ערן ויזל התקין את 'רשימת המאמרים שהתקבלו במערכת', ועל המלאכה כולה ניצח דניאל שפיצר בטוב טעם ודעת. תודה וברכה לכל העושים במלאכה.

שרה יפת

מנחם אב תשס"ז

CONTENTS

Sara Japhet	Preface	†
	List of Abbreviations	‡
Zohar Amar	Yehudah Feliks (1922–2005)	1
Jeffrey H. Tigay	Tikva Simone Frymer-Kensky (1943–2006)	5
Eliyahu Assis <i>and</i>		
Michael Avioz	Saul Zalewski (1928–2006)	9
Jacob Klein	Pinhas Artzi (1923–2007)	13

Bible Studies

Hava Shalom-Guy	The Story of the Ephod and the Episode of the Golden Calf	21
Dalit Rom-Shiloni	Law Interpretation in Jeremiah: Exegetical Techniques and Ideological Intentions	43
Joseph Fleishman	‘Their father gave them estates [<i>Nahalah</i>] together with their brothers’ (Job 42:15b): What did Job Grant his Daughters?	89
Eran Viezel	A Medieval Jewish Precedent for De Wette: The Scroll Found by Hilkiah in the Temple in Pseudo-Rashi’s Commentary on Chronicles	103
Yigal Levin	When did the Galilee Become Israelite?	113

The Bible in Relation to the Ancient Near East

Gershon Galil	The Rise and Fall of Two Regional Empires	135
Dan’el Kahn	Judah between Egypt and Babylon in its Final Years (594–586 BCE)	147
Shirly Natan-Yulzary	Characterization and Text Texture in the Ancient West-Semitic Literature from Ugarit	161

Apocryphal Literature

Devorah Dimant	Bible Through a Prism: The Wife of Job and the Wife of Tobit	201
----------------	--	-----

History of Exegesis

Jonathan Jacobs	‘Extrapolating One Word from Another’ – Rashbam as an Interpreter of the Bible on its Own Terms	215
Yosef Ofer	When was <i>Dayaqot</i> – R. Shmuel ben Meir’s Grammatical Treatise – Written?	233
Ayelet Seidler	Scriptural Juxtaposition of Commandments in the Bible Commentary of Abraham Ibn Ezra	253
Jordan S. Penkower	The Text of the Pentateuch in the Masoretic Codices Written by Early Ashkenazi Sages in the 10th–12th Centuries	279
Moshe A. Zipor	R. Joseph Hayyoun’s <i>Commentary on the Book of Obadiah</i> : Critical Edition with an Introduction	309

Book Reviews

Jonathan Ben-Dov	A New Exegetical Method for the Book of Psalms [<i>Psalms 2: A Commentary on Psalms 51–100</i> , translated and interpreted by Frank-Lothar Hossfeld and Erich Zenger, English translation by Linda M. Maloney, edited by Klaus Baltzer (Hermeneia), Minneapolis: Fortress, 2005, xxxvi, 553 pp.]	331
Shamai Gelander	Historiography or Utopianism? [Yonina Dor, <i>Have the ‘Foreign Women’ Really been Expelled? Separation and Exclusion in the Restoration Period</i> , Jerusalem: The Hebrew University Magnes Press, 2006, 309 pp. (in Hebrew)]	347
Yair Hoffman	Pray, ‘Open the Ears of your Humble Servant to the Book’ [Shmuel Aḥituv, <i>HaKetav VeHaMiktav: Handbook of Ancient Inscriptions from the Land of Israel and the Kingdoms Beyond the Jordan from the Period of the First Commonwealth</i> , Jerusalem: The Bialik Institute, 2005, xiv + 465 pp. (in Hebrew)]	355
	Books Received (compiled by Eran Viesel)	361
	List of Contributors	365
	English Abstracts	vii